

Shcherbiak Y.A.

TUTOR ACTIVITIES OF UKRAINIAN GREEK-CATHOLIC CHURCH SINCE THE END OF 19TH CENTURY TILL 1939

The comprehensive research of tutor activities accomplished by religious organizations which belonged to UGCC is described in the article. The author defined directions of tutorial and educational activities of UGCC monks in Galicia during the mentioned above period and its term stratification. Attention is focused on the content, forms and methods of their ongoing educational work with children and youth during a specified period of time.

It is noted that under the guidance of qualified personnel moral and religious education of children was provided, conditions for the attainment of professional education were created. Main methods of education have become personal mentors' examples, habituation to discipline by keeping a daily routine and encourage learning. Important Trustees and educational functions in orphanages and other defenses performed parties, celebrations of religious holidays and patrons' birthday, in which pupils were from amateur numbers of religious and patriotic groups, lectures on folk traditions and history of the region.

It is clarified that the greatest prosperity of Stewardship activities in UGCC was acquired in Galician province during the leadership of Metropolitan Andrey Sheptytskyi, who has made a significant contribution to the development of Ukrainian tradition of charity and philanthropy, analyzed and gave his scientific guidance on effective social assistance to the most vulnerable people, including children, students and seniors, has made adjustments to the organization of their health care and health promotion.

It is clarified that the above work in after-school and church trustees institutions aimed primarily at preserving the life and health of child, development of their mental abilities, and formation of high moral character. Organizational and educational activities in custodial institutions of the UGCC, including pre-school education, were on a high pedagogical level. Children in orphanages were provided with shelter, food, clothing. Each orphan institution under supervision of the Greek Catholic monasticism had a plan of educational work, which showed tasks of different areas of education.

Key words: fostering, social security, orphanage, monk community, church.

УДК 37.013:[613:316.62]

Бабич В.І.*

**ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДИЧНОГО ПРИЙОМУ
«ДЕШЕФРУВАЛЬНИК» У ПРАКТИЦІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ
ПЕДАГОГІВ ДО ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я ПІДЛІТКІВ**

Статтю спрямовано на розкриття актуальних аспектів проблеми підготовки майбутніх учителів в контексті формування соціального здоров'я сучасних підлітків. Основна увага зосереджується на питаннях пошуку інноваційних підходів щодо організації навчального процесу, зокрема практичних занять щодо підвищення якості знань та умінь студентів педагогічних спеціальностей у сфері виховання соціально здорових учнів основної школи. Розкривається сутність та алгоритм застосування авторського методичного прийому «дешефрувальник», спрямованого на повторення та засвоєння важливої інформації стосовно усвідомлення сутності феномену соціального здоров'я, а також розвиток креативного мислення на основі міжпредметних зв'язків у зазначеному контексті.

Ключові слова: професійна підготовка, майбутні учителі, соціальне здоров'я, підлітки, методи навчання, методичний прийом навчання.

Умови сьогодення диктують додаткові вимоги до професійної підготовки майбутніх педагогів, що зумовлено багатьма чинниками, зокрема самою сучасністю, яка

* © Бабич В.І.

не завжди характеризується позитивними змінами у контексті стану здоров'я дітей та учнів. І хоча частіше про це згадується саме в контексті погіршення стану фізичного (соматичного) здоров'я школярів, не слід забувати й про інші негативні прояви, зокрема стосовно соціального здоров'я особистості. На жаль, нині нерідко серед представників підростаючого покоління встановлюються випадки знецінення самого життя, схильність до вживання наркотичних речовин, наявність випадків правопорушень, статевої розпусти, небажання створювати в майбутньому власну сім'ю і т. ін.

Навряд нині в когось виникнуть сумніви у значущості спроб вирішення зазначеної проблеми загальноосвітніх навчальних закладів взагалі та кожного окремого педагога зокрема. Між тим лише погодження з вищезазначеним не гарантує вирішення питання виховання соціально здорової молоді. Потрібні відповідні кроки в зазначеному напрямку, передусім у рамках ВНЗ щодо удосконалення процесу професійної підготовки майбутніх учителів. Одним із кроків у зазначеному аспекті, на наш погляд, має бути пошук таких форм, методів і методичних прийомів навчання, які б передусім урахували специфіку майбутньої професійної діяльності в сфері виховання соціально здорової молоді. Враховуючи те, що сам процес формування соціально здорових учнів є складний і багатогранний (маємо на увазі особливості та змістовне наповнення самого феномену соціального здоров'я особистості), сучасний учитель повинен не тільки на високому рівні оволодіти необхідними знаннями та вміннями, але й спрямовувати зусилля до пошуку креативних рішень у кожному конкретному виховному аспекті. Саме враховуючи вищезазначене, ми розробили та впровадили в практику підготовки студентів педагогічних спеціальностей методичний прийом «дешефрувальник», застосування якого відбувалося під час вивчення спецкурсу «Теоретичні аспекти формування соціального здоров'я сучасних підлітків».

У науковій літературі [1; 2; 3; 4] знаходимо чимало методів навчання, які рекомендуються для застосування в практиці вищої педагогічної школи й відповідно спрямовані на підвищення рівня знань та умінь сучасних студентів. Між тим, зважаючи на значущість таких методів навчання, специфіка проблеми формування соціального здоров'я підлітків спонукала нас до розробки вищезгаданого методичного прийому навчання.

Таким чином, метою цієї статті є характеристика методичного прийому навчання «дешефрувальник» та його значущості в контексті майбутніх учителів до формування соціального здоров'я учнів основної школи. Роботу виконано за планом НДР Луганського національного університету імені Тараса Шевченка.

Отже, перейдемо безпосередньо до опису самого методичного прийому навчання «дешефрувальник» та алгоритму його застосування в практиці професійної підготовки майбутніх педагогів. Суть методичного прийому полягає у такому: кожна мікрогрупа студентів (на які вони розподіляються викладачем) повинна зашифрувати за допомогою ватману або на дошці (якщо є умови – за допомогою комп'ютера) будь-що з раніше вивченого навчального матеріалу, зокрема на стику різних галузей наук, різних дисциплін (педагогіка, психологія, валеологія і т.д.), створюючи таким чином умови для міжпредметних зв'язків у контексті проблеми соціального здоров'я учнів. Саме шифрування та дешифрування можуть відбуватися за декількома варіантами. Наведемо окремі з них, починаючи від простих до більш складних.

Найбільш простим варіантом може бути шифрування окремого поняття, що вивчається або вивчалось протягом курсу. Це можуть бути поняття «здоров'я», «особистість», «соціальна адаптація», «соціальне становлення» тощо. Шифрування саме цих понять у такому разі спрямовано на повторення раніше вивченого навчального матеріалу (у процесі лекційного заняття), що у свою чергу сприяє кращому засвоєнню

та усвідомленню сутності поняття «соціальне здоров'я підлітків». Отже, більш простий варіант зазначеного методичного прийому переважно спрямований на закріплення раніше вивченого навчального матеріалу, а також для отримання студентами практики шифрування та дешифрування на нескладних прикладах.

Наведемо приклад зашифрованого поняття «Здоров'я», зображеного на рис. 1, та опишемо вимоги до шифрування та дешифрування, яких повинні дотримуватись студенти.

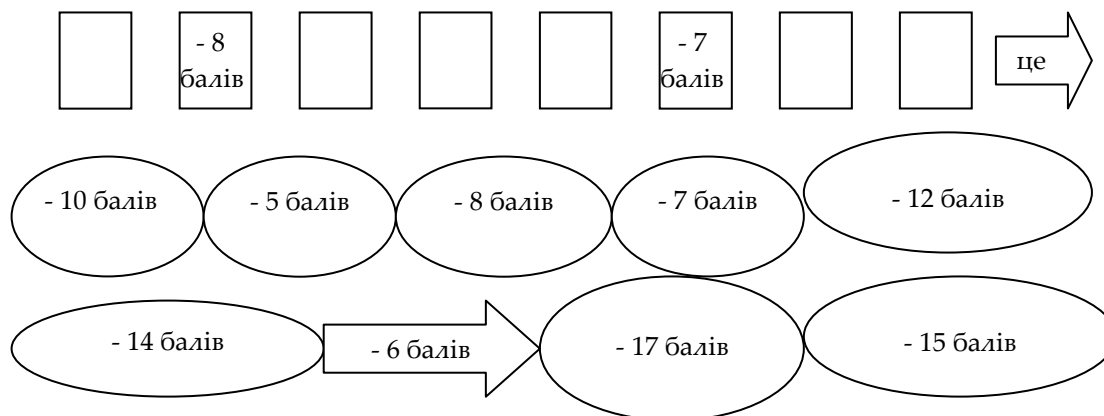

Рис. 1. Перший варіант шифрування на прикладі поняття «Здоров'я»

Як видно з рис. 1, літери, з яких складається поняття, а також його ключові слова є закритими для мікрогрупи, якій пропонується це поняття дешифрування. При цьому мікрогрупа, яка зашифрує поняття, може відкрити (для протилежної команди, мікрогрупи) від однієї до двох літер, заздалегідь оцінивши їх певною кількістю балів (від 1 до 8), таким чином, щоб команда, яка дешифрує поняття, при відкритті літери втрачала свої бали (яких на початку гри надається по 150 балів кожній мікрогрупі відповідно). Зазначимо, що відкривати можна тільки ті літери, на яких зображено мінус (- балів) з указаною кількістю балів, яку втратить команда, що захоче скористатись можливістю відкрити літеру, створюючи таким чином для себе підказку. Відповідно ключові слова також заздалегідь оцінюються кількістю балів, які втратить протилежна команда у разі їх відкриття, й відбувається це залежно від значущості того чи іншого ключового слова (тобто ступеня підказки, яку воно може надати). Зазначимо, що за умовами шифрування заборонено оцінювати всі ключові слова найвищою кількістю балів (20). У такому разі доцільніше зауважити студентам, що вони мають зашифрувати будь-яке поняття (термін) чи будь-що від загальної (максимальної суми балів) – наприклад, 100 балів на усе поняття (включаючи ключові слова).

Таким чином, чим раніше команда розгадає зашифроване поняття та (обов'язково) його зміст, тим менше вона втратить балів й збільшить таким чином шанси для перемоги. Дешифрування зараховується команді тоді, коли відкрито всі без виключення чарунки (рис. 2), в яких позначаються ключові слова пропонованого для розшифровки поняття.

Таким чином, мікрогрупа, якій пропонується для дешифровки те чи інше поняття, має його відгадати (розшифрувати), втрачаючи при цьому якомога менше балів із загальної кількості, яка на початку гри становить 150 балів для кожної мікрогрупи. Отже, перемагає та команда, у якої наприкінці гри залишиться більше балів.

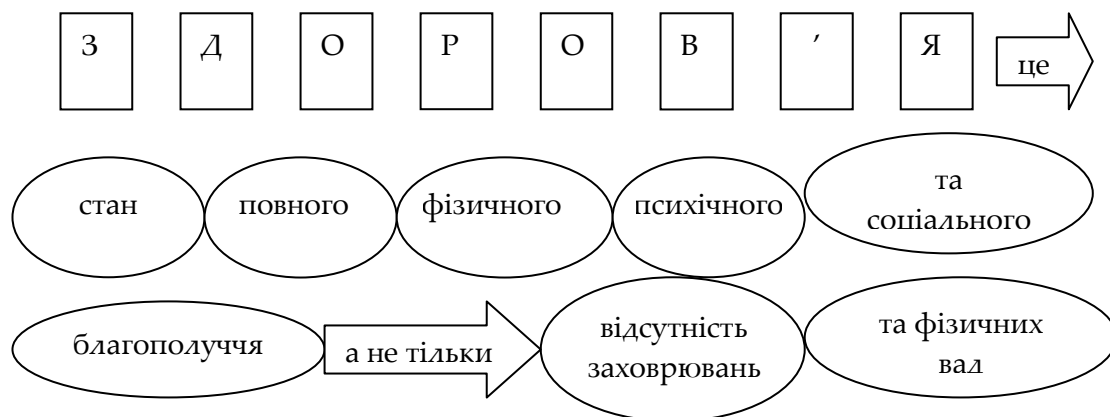

Рис. 2. Приклад дешифрованого поняття «Здоров'я»

Більш складний варіант шифрування й дешифрування може відбуватися при вивченні студентами теми, передбаченої для самостійної роботи. Такі завдання доцільно пропонувати студентам при засвоєнні матеріалу, який вміщує велику кількість елементів будь-чого (наприклад, у межах навчальної дисципліни «Педагогіка» це можуть бути методи виховання та їх класифікація). Так, вивчаючи тему «Методи виховання як соціокультурний феномен», що передбачена програмою предмета для самостійного вивчення студентами), викладач, заздалегідь розподіливши студентів на мікрогрупи, пропонує кожній з них зашифрувати методи виховання. При цьому викладач має враховувати специфіку спеціальності, відповідно до якої навчаються студенти.

Наприклад, студенти фізичного виховання можуть зашифрувати зазначені вище методи за допомогою розташування футболістів на полі відповідно до їх амплуа або гравців баскетбольної чи волейбольної команди залежно від того, скільки методів виховання в цьому аспекті студенти змогли виявити. У цьому аспекті методи можуть зашифруватися за ступенем значущості або частотою застосування у професійній діяльності.

Особливо доцільно в нашому випадку здійснювати подібне шифрування у контексті проблеми виховання соціально здорових учнів. Тобто викладач пропонує кожній мікрогрупі зашифрувати для іншої команди методи виховання, що на їх погляд є найбільш доцільними у формуванні соціально здорових підлітків (або окремих його аспектів), – наприклад, «виховання статевої культури підлітка» чи будь-що інше в зазначеному контексті.

Таким чином, на практичному занятті студенти, поділені на мікрогрупи, мають розгадати шифрування протилежної команди, яка обов'язково озвучує завдання відповідно до якого здійснювалося шифрування.

Так, шифрування студентами фізичного виховання може здійснюватися за допомогою прізвищ відомих гравців (з різних команд), де перша літера прізвища, наприклад, може бути такою ж як і перша літера назви методу. А значущість методів у зазначеному контексті може розташовуватися наприклад, відповідно до розташування гравців на полі – починаючи від воротаря і т.д.

Таким чином, шифрування відповідно до отриманого завдання може відбуватися різним чином залежно від вияву творчості студентів мікрогрупи, що також має бути обов'язково враховано при оцінці викладачем здійсненої самостійної роботи. Подібним чином може відбуватися шифрування й на інших факультетах. Так, студенти природничо-географічного факультету можуть запропонувати зашифровану карту України або окремих її областей, розташовуючи замість міст (чи обласних центрів)

назви методів. Студенти інституту культури і мистецтв можуть здійснювати шифрування за допомогою розташування нот відомого твору і т.д. Таким чином студенти відповідно до спеціальності, якої вона навчаються, можуть не тільки повторювати навчальний матеріал з фахових дисциплін, але й отримувати нові знання з іншої дисципліни, що у свою чергу (за допомогою міжпредметних зв'язків) сприятиме підготовці майбутніх учителів до виховання соціально здорових підлітків.

Насамкінець зазначимо, що оцінювання вищезазначеної роботи студентів має відбуватися не тільки за оригінальність шифрування, але й за швидкість розгадування шифру запропонованого іншою командою. Бажано щоб студенти окремо отримували бали за здійснене шифрування та за дешифрування на практичному занятті, показуючи таким чином свої знання та винахідливість.

Вищезазначене спонукає нас до подання висновків у вигляді опису позитивних і негативних сторін запропонованого методичного прийому навчання. Так, до переваг цього методу ми відносимо: суміщення самостійної роботи студентів з роботою на практичних заняттях; залучення міжпредметних зв'язків; підвищення зацікавленості до навчального (практичного) заняття (у процесі його може відбуватись дешифровка); глибше засвоєння знань, передбачених для самостійного вивчення, за рахунок потреби в добрій підготовці для здійснення шифрування.

До недоліків методу відносимо втрату певного часу на практичному занятті, що відводиться для дешифрування (інколи може тривати більше часу, аніж передбачено викладачем, і таким чином можуть виникати труднощі у плануванні заняття); складність об'єктивно оцінити усіх учасників кожної мікрогрупи, оскільки шифрування студенти можуть здійснювати й поза межами навчального процесу. Тобто, застосовуючи цей методичний прийом, потрібно обов'язково враховувати його наявні позитивні та негативні аспекти.

Перспективи дослідження полягають у подальшій розробці авторських методів і методичних прийомів навчання, спрямованих на підвищення якості професійної підготовки майбутніх педагогів у контексті формування соціального здоров'я сучасних підлітків.

Література:

1. Двучичанская Н. Н. Интерактивные методы обучения как средство формирования ключевых компетенций / Н. Н. Двучичанская // Наука и образование: электронное научно-техническое издание. – 2011. – № 4. – С. 8-13.
2. Завалевська О. В. Використання інтерактивних методів навчання як одна з педагогічних умов формування професійного самоусвідомлення майбутніх фахівців / О. В. Завалевська // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2009. – № 7. – С. 58-61.
3. Митькина О. В. Методы интерактивного обучения в формировании модели современного специалиста / О. Митькина // Известия Российского государственного педагогического университета им. А. И. Герцена. – 2010. – № 123. – С. 214-222
4. Туркот Т. І. Педагогіка вищої школи: [навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів] / Туркот Т. І. – К. : Кондор, 2011. – 628 с.

Бабич В.І.

ОСОБЕННОСТИ ПРИМЕНЕНИЯ МЕТОДИЧЕСКОГО ПРИЕМА «ДЕШИФРОВЩИК» В ПРАКТИКЕ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ ПЕДАГОГОВ К ПОВЫШЕНИЮ УРОВНЯ СОЦИАЛЬНОГО ЗДОРОВЬЯ ПОДРОСТКОВ

Статья посвящена раскрытию актуальных аспектов проблемы подготовки будущих учителей в контексте формирования социального здоровья современных подростков. Основное внимание сосредотачивается на вопросах поиска инновационных подходов повышения качества знаний и умений студентов педагогических специальностей в сфере воспитания социально здоровых учеников основной школы. Раскрываются сущность и алгоритм применения

авторського методического приєма «Дешифровщик», направленного на повторение и усвоение важной информации касательно осознания сущности феномена социального здоровья, а также развитие креативного мышления на основе межпредметных связей в указанном контексте.

Ключевые слова: профессиональная подготовка, будущие учителя, социальное здоровье, подростки, методы обучения, методический прием обучения.

Babich V.I.

PECULIARITIES OF USING THE METHODOLOGICAL TECHNIQUE «THE DECIPHERER»
IN TPRACTICE OF TRAINING FUTURE TEACHERS FOR INCREASING THE LEVEL
OF SOCIAL HEALTH OF TEENAGERS

The article is aimed to disclose actual aspects of preparing future teachers in the context of social health of modern teenagers. The main attention is paid to looking for innovative approaches to organizing the training process, in particular, practical training to improve the quality of knowledge and skills of students in the field of pedagogical specialties in the area of training the socially healthy pupils of basic school. Its essence and algorithm of implementing author's methodological technique «The decipherer» aimed to repeat and master important information about the awareness of the essence of the phenomenon of social health and development of creative thinking based on interdisciplinary connections in this context. According to the proposed methodological technique, involvement of students into the creative work of non-standard character is assumed. Creation and solution of future teachers' ciphers in the context of theoretical and practical questions on formation of social health of students contributes qualitative mastering of educational material in these aspects. In the context of training future teachers to prepare the socially healthy pupils within the framework of proposed methodological technique «The decipherer» a combination of independent work of students with work on practical exercises is especially important. The positive side of proposed methodological technique is to ensure the interdisciplinary connections in the context on forming the socially healthy school youth, maximal activation of thinking process, development of creativity and so on.

Key words: professional preparation, future teachers, social health, teenagers, teaching methods, methodical technique of training.

УДК 37.013.42

Дереш В.С.*

ВПЛИВ СОЦІАЛЬНИХ ІНСТИТУТІВ НА ПОСИЛЕННЯ ВИХОВНОЇ ФУНКЦІЇ СІМ'І
(60-ТІ РОКИ ХХ СТ.)

У статті розкривається проблема впливу соціальних інститутів на сімейне виховання у 60-ті роки ХХ століття. Аналізується історико-педагогічна література, архівні джерела (накази, інструкції, положення, постанови, доповідні записки, плани роботи, звіти, рішення), що дозволяє розглянути різні аспекти впливу з боку держави і громадськості на посилення виховної функції сім'ї. Визначаються форми впливу соціальних інститутів на сімейне виховання у досліджуваний період: загальношкільні і класні батьківські збори, шкільні батьківські конференції, університети для батьків, лекторії, педагогічні бесіди і консультації з використанням кіно та телебачення, школи культури для батьків, з'їзди представників школи, батьків і громадськості з питань виховання дітей.

Ключові слова: сім'я, виховання, соціальні інститути, виховна функція сім'ї, школа, батьківська громадськість, громадські організації.

Загальновідомо, що сім'я формує у дітей основи моралі, виховує та здійснює первинну соціалізацію підростаючого покоління. Однак те, на якому рівні здійснюється виховна функція сім'ї, наскільки батьки сприяють формуванню й вихованню особистості

* © Дереш В.С.*